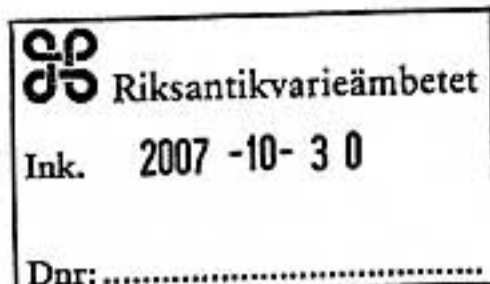

Linköpings stift
Ågatan 65
582 22 Linköping

Förklaring att Domkyrkosysslomansgården, kv. Aposteln 3, Ågatan 61 A - 61 B i Linköping, Östergötlands län har övergått från statligt byggnadsminne till byggnadsminne enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § och 7 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. att Domkyrkosysslomansgården på fastigheten Aposteln 3, Linköping har övergått till att bli byggnadsminne enligt 3 kap nämnda lag. Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma kapitel följande skyddsbestämmelser för byggnadsminnet och för nedan uppräknade och numrerade byggnader, vilka markerats på bilagda situationsplan.

Skyddsbestämmelser

1) De byggnader, som på bifogad situationsplan markerats med nr 1-5 får inte rivas, till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.

- nr 1 huvudbyggnaden, f.d. domkyrkosysslomansgårdens huvudbyggnad
- nr 2 lilla bostadshuset
- nr 3 uthuset
- nr 4 stallet
- nr 5 källarbyggnaden

2) Ingrepp får inte göras i byggnadernas stomme och i det medeltida murverket i källarbyggnaden.

3) I byggnaderna 1, 2 och 3 får den ursprungliga rumsindelning inte ändras.

4) I byggnad 1 och 2 får inte göras ingrepp i eller ändring av äldre fast inredning, som dörr- och fönstersnickerier, taklister, trägolv, kakelugnar och järnspis. I byggnad 3 får inte göras ingrepp i bryggstugeinredningen.

2007-10-31 beslutat *K. M. H.*
Kopie till Vfk = BM-veg. A. A.

/K

5) Byggnaderna ska underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart.

6) Det område som på bilagda situationsplan avgränsats med streckmarkerad linje får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Området ska hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas. Trädgården med sina tillbehör som plank och portar ska vårdas och underhållas så att den äldre karaktären bevaras.

Om särskilda skäl föreligger får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. lämna tillstånd ändring i strid mot skyddsbestämmelserna.

Upplysning

Fastigheten Aposteln 3 ligger inom Linköpings medeltida stadsområde (RAÄ 153) och omfattas av bestämmelserna om fasta fornlämningar i 2 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. För åtgärder som innebär ingrepp i marken eller källaren krävs särskilt tillstånd av Länsstyrelsen.

Redogörelse för ärendet

Fastigheten Aposteln 3 med Domkyrkosysslomansgården ägs av Linköpings stift. Enligt regeringsbeslut 1946-05-17 förklarades Domkyrkosysslomansgården för statligt byggnadsminne (byggnadsminnesmärke). Förutom det generella skyddet angavs i beslutet att Domkyrkosysslomansgårdens tomt inte fick bebyggas utan Kung. Mj:ts tillstånd. Detaljerade skyddsbestämmelser fastställdes inte vid 1946-års beslut. Riksantikvarieämbetet upprättade 1999-12-29 förslag till skyddsföreskrifter. Förslaget har remitterats till Linköpings stift som i yttrande 2000-01-10 meddelat att det inte fanns någon erinran mot förslaget.

I samband med relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten har det statliga byggnadsminnet Domkyrkosysslomansgården 2000-01-01 övergått från staten till organisationer inom Svenska kyrkan. Enligt 3 kap 1 § andra stycket lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. ska ett statligt byggnadsminne som övergår till annan ägare än staten utgöra byggnadsminne enligt denna lag. Enligt 2 § samma kapitel ska Länsstyrelsen meddela skyddsbestämmelser för byggnadsminnet. Skyddsbestämmelser bygger på det ovannämnda förslaget, vilket har setts över och förtydligats.

Historik och kortfattad beskrivning

Domkyrkosysslomansgården är belägen i hörnet av Ågatan och Gråbrödragatan. Gården består av fem byggnader; huvudbyggnad, ett mindre bostadshus, uthus, stall och källarbyggnad.

Huvudbyggnaden, byggnad 1, är uppförd i timmer i en våning under tegeltäckt sadeltak. Fasaderna är spritputsade och gulfärgade. Fönstren är vitmålade och har mitt- och tvärpost samt spröjs. Entrén, med nyttillverkad dörr efter äldre modell, är förlagd till gårdssidan och markeras av en liten kolonnuren balkong. Huset uppfördes 1813 med länsbyggmästare Johan Holmberg som ansvarig för arbetet. Byggnaden har renoverats invändigt bl.a. på 1940-, 1960- och 1990-talen. Av den äldre inredningen finns till exempel bevarat tre kakelugnar från omkring 1900, en järnspis märkt Bolinder's no 75, profilerade taklister och spegeldörrar.

Det lilla bostadshuset, byggnad 2, är byggt i timmer i en våning under tegeltäckt sadeltak. Fasaderna är spritputsade och ljusgulfärgade. Fönstren är gråmålade och försedda med mittpost och spröjs. Ett av fönstren mot Ågatan är ett blindfönster. Huset uppfördes troligen på 1820-talet med länsbyggmästare Johan Holmberg som ansvarig för arbetet. Bostadshuset innehöll från början drängbostad, visthusbod och mangelbod. Ovanvåningen uppges under en tid ha använts som spannmålsmagasin. I huset finns några äldre dörrar, bl.a. en spegeldörr med ett liten rund glasad fönsteröppning. Byggnaden har genomgått flera ombyggnader och under en tid använts som kontor för hyrkuskverksamhet. Vindsvåningen inreddes enligt uppgift till bostad på 1990-talet.

Uthuset, byggnad 3, är byggt i timmer i en våning under tegeltäckt sadeltak och med spritputsad ljusgulfärgad fasad. Det är troligen samtida med det lilla bostadshuset från 1820-talet, vilket det är sammanbyggt med. Byggnaden innehöll från början vagnbod, bryggstuga och vedbod. Idag inrymmer huset förutom den f.d. bryggstugan flera bodar och ett garage. Garagen och brygghuset har gjutna betonggolv medan några av bodarna har jordgolv. Det finns ett öppet vindsutrymme över hela byggnadens längd. I bryggstugedelen är bl.a. eldstad och bykkar bevarade. På norra gaveln finns två tillbyggnader. Det närmast gaveln är idag garage och utgjorde från början hemlighus medan den andra är en mindre bod.

Källarbyggnaden, byggnad 4, har timmeröverbyggnad under tegeltäckt sadeltak. Källaren är medeltida och har väggar murade i gråsten. Källaren innehåller två rum, varav ett är tunnvalvt. Golvet är belagt med kalksten. Gavlarna är timrade och rödfärgade. Den östra gaveln har en äldre lucka. Takkonstruktionen är sentida.

Stallet, byggnad 5, är timrat, klätt med rödfärgad locklistpanel och har svarta detaljer. Det har tegeltäckt sadeltak. Byggnaden innehåller två staldelar med vitkalkade timmerväggar. Mot gårdssidan finns ålderdomliga portar. Golvet är ett sentida gjutet betonggolv. Stallet kan eventuellt vara byggt på 1700-talet och vara en av de äldre ekonomibyggnader som fick stå kvar när domkyrkosysslomansgården byggdes ut på 1810-20-talet.

Till Domkyrkosysslomansgården hör en trädgård med rabatter, frukt- och lövträd. Tomten avgränsas mot Å- och Gråbrödragatorna av plank, vilka är gul- respektive rödfärgade. Gårdsplanen är grusad.

Domkyrkosysslomansgården utgör sedan 1992 domprostgård.

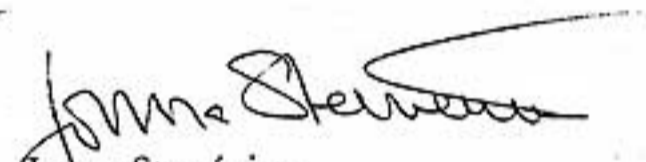
Motivering

Gården med sina byggnader utgör en kulturhistoriskt värdefull och karakteristisk del av den bebyggelse kring domkyrkan som har ett nära samband med kyrkans verksamhet. Byggnaderna och tomten med sitt omgivande plank och sina portar har en bevarad ålderdomlig karaktär.

Huvudbyggnaden och det lilla bostadshuset representerar genom sina putsade fasader, tegeltäckta sadeltak och timmerstommar traditionella hus från det tidiga 1800-talet. Den ålderdomliga 1800-tals bryggstugeinredningen i uthuset är av kulturhistoriskt intresse och minner om typisk företeelse i en äldre bostadsmiljö. Stallet är en av få kvarstående byggnader av Domkyrkosysslomansgårdens ladugård. Det är en ålderdomlig byggnad av stort värde för gårds- och stadsbilden. Detaljer av särskilt intresse bland gårdens byggnader är portarna av ålderdomlig typ med tjärstruken brädfodring. Den medeltida källaren utgör en byggnadstyp som genom sin funktion, konstruktion och sitt material är en viktig representant för landets äldsta byggnadsbestånd. Källaren ingår vidare som en värdefull del av en gårdsbildning. Det medeltida murverket utgör ett värdefullt historiskt dokument.

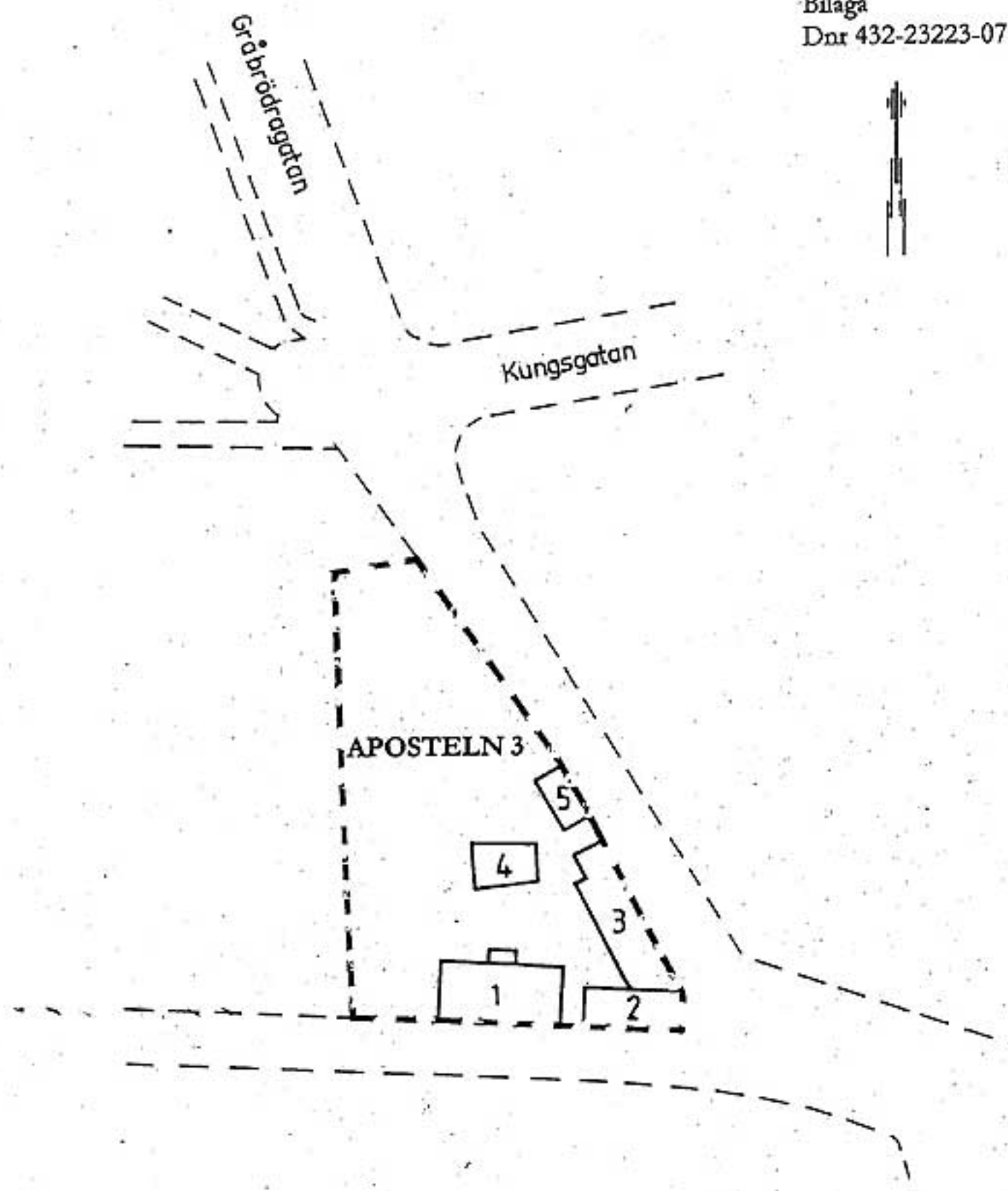
Bengt Häger
Länsantikvarie

Jonna Stewénus
Länsantikvarie

Bilagor:
Situationsplan

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet
Östergötlands länsmuseum
Linköpings kommun
Kommunlantmäteriet i Linköpings kommun, 581 81 Linköping
Kultur- och samhällsbyggnadsenheten
BM-arkivet

Situationsplan för byggnadsminnet Domkyrkosysslomansgården, Aposteln 3,
Linköping, Östergötlands län